

5.2.
~~DIENESTĀ VAJADZĪBĀM~~

TA-305-DV

NAV KLASIFICĒTS

Informatīvais ziņojums

**Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai
Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā,
kā arī pilsonības iegūšanas procesā**

Izglītības un zinātnes ministrija

Deklasificēšanas pamatojums: IZM 17.12.2023.
vēstule Nr. 4-31e/23/3387 2015

[Signature]
I. Štafecka
04.03.2026

Ievads

Izglītības un zinātnes ministrijas (turpmāk – IZM) informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā” (turpmāk – informatīvais ziņojums) ir sagatavots, izpildot Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdes protokollēmuma Nr.45 59.§ “Par priekšlikumiem Latvijas mazākumtautību iedzīvotāju pētījuma “Piederības sajūta Latvijai. 2014.gada maijs – jūnijs” konstatēto problēmjaudājumu novēršanai” (turpmāk – protokollēmums nr.45) 3.punktu, kurā noteikts IZM sadarbībā ar Iekšlietu ministriju (turpmāk – IeM) sagatavot priekšlikumus par bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanu Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā.

Informatīvais ziņojums papildināts, ievērojot Ministru prezidentes L.Straujumas 2015.gada 22.aprīļa uzdevumā Nr.18/TA-305/3548-DV un TA-305/4669-DV noteikto, kas nosaka ņemt vērā Tieslietu ministrijas 2015.gada 25.marta vēstulē Nr.1-8/47_DV un 2015.gada 17.aprīļa vēstulē Nr.1-8.1/67-dv minēto.

Situācijas raksturojums

Latviešu valodas kompetence ir nepieciešams nosacījums saliedētas un pilsoniskas sabiedrības veidošanai. Tādēļ iedzīvotāju latviešu valodas prasmes izvērtēšana ir Latvijas valsts valodas politikas un imigrācijas politikas izstrādes un veiksmīgas īstenošanas nepieciešams priekšnosacījums.

Latvijas iedzīvotāju latviešu valodas prasmes līmeņa un lietojuma vērtējums pēdējos gados veikts vairākkārt:

1) 2011.gada tautas skaitīšanas dati liecina, ka 9% no Latvijas mazākumtautību pārstāvjiem mājās pārsvarā lieto latviešu valodu, savukārt 78% no mazākumtautību pārstāvjiem mājās pārsvarā lieto krievu valodu (CSP dati, 2011.gada tautas skaitīšana);

2) Pozitīvus secinājumus par Latvijas iedzīvotāju latviešu valodas prasmes visumā augsto līmeni var izdarīt, balstoties uz aptaujas “Piederības sajūta Latvijai. Mazākumtautību Latvijas iedzīvotāju aptauja. 2014.gada maijs – jūnijs”, ko veicis pētījumu centrs SKDS (turpmāk – SKDS aptauja 2014), datiem, kas liecina, ka 86,8% iedzīvotāju vecumā no 18 līdz 44 gadiem un arī 75,6% aptaujāto vecumā no 45 līdz 54 gadiem latviešu valodu zina teicami, labi vai apmierinoši. SKDS aptauja 2014 apliecina arī to, ka mazākumtautību pārstāvji visumā ir motivēti uzlabot savas latviešu valodas prasmes, turklāt 86,7% respondentu uzskata, ka tāda valsts aktivitāte kā latviešu valodas apguves kursu pieejamības nodrošināšana veicina sabiedrības saliedētību;

3) Profesionālo un amata pienākumu veikšanai Latvijā nepieciešams dokumentārs apliecinājums par valsts valodas prasmes līmeni¹. Pētījumā “Valsts valodas prasmes pārbaude Latvijā: rezultāti un tā analīze 2009–2012” (turpmāk – Valodas prasme 2013)² norādīts, ka

¹ Ministru kabineta 2009.gada 7.jūlija noteikumi Nr.733 “Noteikumi par valsts valodas zināšanu apjomu un valsts valodas prasmes pārbaudes kārtību profesionālo un amata pienākumu veikšanai, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai un Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai un valsts nodevu par valsts valodas prasmes pārbaudi”

² Pētījumu Valodas prasme 2013 veica Latviešu valodas aģentūra (turpmāk – LVA) sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru 2012.gada nogalē. Pētījumā sniegti dati par valsts valodas apguvējiem, kuri daļēji vai galvenokārt IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

valsts valodas prasmes pārbaudi no 2001.gada līdz 2012.gada beigām kārtājuši 90 883 cilvēku. Kopumā 97% personu ir vēlējušās kārtot valsts valodas prasmes pārbaudi darba vajadzībām un tikai 3% – pastāvīgās uzturēšanās atļaujas vai ES pastāvīgā iedzīvotāja statusa iegūšanai.

Pētījums Valodas prasme 2013 liecina, ka kopumā laika posmā no 2001.gada līdz 2012.gadam lielākais valsts valodas prasmes pārbaudes pretendentu skaits ir bijis pamata līmenī, toties pēdējos gados ir palielinājies vidējā un augstākā līmeņa pretendentu skaits un samazinājies to personu skaits, kas kārtot pārbaudi pamata līmenī. 2011.gads bija pirmais gads, kad pamata līmenī nokārtojušo skaits bija mazāks nekā vidējā līmenī nokārtojušo skaits.

Tādējādi pētījums Valodas prasme 2013 līdžās citiem valsts valodas situācijas pētījumiem apliecina, ka latviešu valodas prasmes līmenis Latvijas iedzīvotāju vidū paaugstinās.

Politikas plānošanas dokumentos ietvertie pasākumi latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem

Latviešu valodas apguves pasākumi gan formālās, gan neformālās izglītības procesā iekļauti virknē politikas plānošanas dokumentu:

1) “Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020.gadam” (apstiprināts Saeimā 2012.gada 20.decembrī) uzsver nepieciešamību paplašināt sabiedrības integrācijas iespējas, attīstot saistošas latviešu valodas apguves formas. Par prioritāru izvirzīta arī mūsdienīgas, koordinētas latviešu valodas apguves sistēmas izveidošana bērniem un pieaugušajiem, kas veicina latviešu valodas lietošanu sabiedrībā;

2) “Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam” (apstiprinātas Saeimā 2014.gada 22.maijā) rīcības virziena 2.4. “Izglītības iespēju paplašināšana pieaugušajiem” (sk. 1.tabulu) ietvaros paredzēts atbalsts mūsdienīgu latviešu valodas kā otrās un kā svešvalodas apguves mācību metodisko līdzekļu izstrādei un pedagogu, kuri māca latviešu valodu pieaugušajiem, profesionālās pilnveides sistēmas izveidei un uzturēšanai.

1.tabula

Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	Rīcības virziens: 2.4. Izglītības iespēju paplašināšana pieaugušajiem			
	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums (indikatīvs) un tā avoti
7. Eiropas Kopīgajām pamatnostādnēm (EKP) atbilstošu latviešu valodas kā otrās un kā svešvalodas prasmju līmeņu pilnveide, ES valodas politikā balstītu mūsdienīgu latviešu valodas kā svešvalodas apguves mācību metodisko līdzekļu pieaugušajiem un starptautiska testa izveide un administrēšana; pedagogu, kuri māca pieaugušajiem, profesionālās pilnveides sistēmas izveide/ uzturēšana; atbalsta sistēmas latviešu valodas kā svešvalodas apguves veicināšanai izveide ārvalstu augstskolu studentiem, uzņēmējiem, interesentiem (par augstskolām izdalīts atsevišķi); tālmācības sistēmas izveide/uzturēšana.	2020.gada II pusgadā	IZM, Latviešu valodas aģentūra		Kopā: VB 14,23 milj. EUR, ko veido papildu nepieciešamais finansējums: 0,73 milj. EUR (2014.g.); 0,75 milj. EUR (2015.g.); 0,88 milj. EUR (2016.g.); 11,87 EUR (2017.-2020.g.)

latviešu valodu apguvuši un valodas prasmi pilnveidojuši ārpus formālās izglītības sistēmas. Pētījumā sniegti arī dati par valsts valodas apguvējiem, kuri valsts valodu apguvuši formālās izglītības sistēmā, respektīvi, dati par skolu, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas, absolventiem atbilstoši viņu valodas prasmes līmenim centralizētajā eksāmenā. Pieejams: http://valoda.lv/downloadDoc_903/mid_509.

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

“Izglītības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam” 7.pasākums un tā īstenošanai norādītais indikatīvi iezīmētais papildu nepieciešamais finansējums (sk. 1.tabulu) ir saistīts ar “Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2014.–2020.gadam” (apstiprināts Saeimā 2012.gada 20.decembrī) (turpmāk – NAP2020) [343] uzdevumu, kas paredz mūsdienīgas, koordinētas latviešu valodas apguves sistēmas izveidošanu bērniem un pieaugušajiem, kas veicina latviešu valodas lietošanu sabiedrībā.

NAP2020 ir hierarhiski augstākais nacionālā līmeņa vidējā termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka mērķus un uzdevumus, kas saistīti ar valsts valodas politiku. NAP2020 uzsver nepieciešamību palielināt latviešu valodas lietojumu sabiedrībā, stiprinot latviešu valodas pozīciju ikdienas saziņas situācijās. NAP2020 uzsver nepieciešamību paplašināt sabiedrības integrācijas iespējas, attīstot saistošas latviešu valodas apguves formas.

3) Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņēs 2012.–2018.gadam (apstiprinātas Ministru kabinetā 2011.gada 20.oktobrī, rīkojums Nr.542) (sk. 2.tabulu) un Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu 2012.–2018.gadam īstenošanas plāns laikposmā līdz 2016.gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2015.gada 25.februāra rīkojumu Nr.102) (sk.3.tabulu) ietverts uzdevums veikt latviešu valodas apmācības nepilsoņiem. Arī citi uzdevumi paredz latviešu valodas apguvi personām, kurām tā nav dzimtā valoda.

2.tabula

Nr. p.k.	Uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Tiešie darbības rezultāti
2.2.1.8.	Latviešu valodas apmācība nepilsoņiem (latviešu valodas apmācība var notikt kompleksi ar citiem integrācijas pasākumiem, kā arī atbilstoši noteiktam vecumam)	Ik gadu	KM, SIF, IeM, ĀM	Nepilsoņiem nodrošināta iespēja apgūt latviešu valodu, tādējādi sagatavojoties naturalizācijas eksāmenam un apgūstot citas integrācijai svarīgas prasmes un zināšanas
2.2.1.9.	Latviešu valodas kursi bezdarbniekiem, nodrošinot iespēju apgūt profesionālo darba valodu	Ik gadu	LM	Bezdarbniekiem nodrošināta iespēja apgūt latviešu valodu un kārtot atestācijas eksāmenu

3.tabula

Nr. p.k.	Uzdevums	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija (iesaistītās institūcijas)	Tiešie darbības rezultāti	Finansējums
2.2.1.	Nodrošināt latviešu valodas apguvi un attīstīt valodas apguves sistēmu dažādām mērķa grupām, tai skaitā inovatīvu mācību metožu attīstība un metodisko un mācību materiālu izstrāde				
2.2.1.1.	Latviešu valodas apguves pieejamība Latvijā dzīvojošām mazākumtautībām un nepilsoņiem.	Regulāri	SIF (KM)	<i>Ik gadu</i> - atbalstīti vismaz 10 projekti, kuros tiek organizēti intensīvie latviešu valodas kursi iedzīvotājiem Latgales reģionā (īpaši Ciblā, Zilupē, Ludzā, Daugavpilī, Dagdā, Krāslavā) un Rīgas reģionā, kā arī citviet Latvijā, kur tas ir nepieciešams.	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
2.2.1.2.	Latviešu valodas apguves sistēmas izveide tām personām, kuras ieceļojušas Latvijā,	2014.-2016.	KM (IZM, IeM, ĀM)	- Izvērtēts tiesiskais regulējums - Nepieciešamības gadījumā pilnveidota normatīvā bāze	2014.-2015.gadā – ETVPF*. 2016.gads: indikatīvi –

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

DIENESTA VAJADZĪBĀM

nosakot imigranta un starptautisko aizsardzību saņēmušo personu līdzatbildību valodas apgūvē				Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
--	--	--	--	---

* Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonds 2007.–2013.gadam

4) “Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013.–2016.gadam” (apstiprināts ar Ministru kabineta 2013.gada 30.jūlija rīkojumu Nr.356) ir izstrādāts ar mērķi noteikt konkrētus atbalsta pasākumus tiem ārzemēs dzīvojošajiem Latvijas piederīgajiem un viņu ģimenes locekļiem, kuri apsver iespēju vai ir jau izlēmuši atgriezties un strādāt Latvijā, vai vēlas dibināt savu uzņēmumu vai attīstīt biznesa saiknes ar Latviju. Valsts valodas kompetence ir nepieciešams nosacījums šīs mērķa grupas integrācijai Latvijas sabiedrībā, tāpēc plānā iekļauti pasākumi latviešu valodas apguves nodrošināšanai reemigrantiem un viņu ģimenes locekļiem, uzdevumi par elektronisko un cita veida latviešu valodas apguves līdzekļu izstrādi, par atbalsta pasākumu nodrošināšanu izglītības iestādēs, lai skolēniem palīdzētu integrēties Latvijas izglītības sistēmā.

5) “Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2015.–2020.gadam” (apstiprinātas Ministru kabinetā 2014.gada 28.oktobrī, prot. Nr.58 47.§) iekļauti divi sasniedzamie rezultāti (sk. 4.tabulu), kas vērsti uz latviešu valodas apguves un pilnveides pieejamības nodrošināšanu bezdarbniekiem, darba meklētājiem un reemigrantiem, viņu ģimenes locekļiem un ārvalstniekiem pieaugušo neformālā izglītības procesā.

4.tabula

Darbības rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2014.gads	2017.gads	2020.gads
Darbības rezultāts 1.1. Nodrošināta latviešu valodas apguves un pilnveides pieejamība bezdarbniekiem un darba meklētājiem.	Nodarbinātības valsts aģentūras neformālās izglītības programmas “Valsts valodas apguve” kursu dalībnieku skaits.	2450	2500	2500
Darbības rezultāts 1.2. Nodrošināta iespēja apgūt latviešu valodu tiem, kam tā nav dzimtā vai ģimenes valoda.	Reemigrantu, viņu ģimenes locekļu un citu ārvalstnieku skaits, kuri apgūst vai pilnveido latviešu valodas prasmi.	(2014) 4670	4700	4700

“Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2015.–2020.gadam” ietverti uzdevumi minēto darbības rādītāju, kas attiecināmi uz latviešu valodas apguvi (sk. 5.tabulu), sasniegšanai:

5.tabula

Uzdevums: 2.1. Nodrošināt latviešu valodas kā dzimtās, kā otrās un kā svešvalodas apguves un pilnveides pieejamību Latvijā un ārvalstīs.				
Uzdevumi un pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti <i>euro</i>
2.1.1. Latviešu valodas apguves kursu bezdarbniekiem un darba meklētājiem organizēšana, neformālās izglītības programmas „Valsts valodas apguve” īstenošana.	2015.-2020.g	Labklājības ministrija	Nodarbinātības valsts aģentūra	Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu ietvaros: 04.02.00 Nodarbinātības speciālais budžets 2015. – 1 177 940; 2016. – 1 201 980; 2017. – 1 201 980; 2018. – 1 201 980; 2019. – 1 201 980; 2020. – 1 201 980 (kopā – 7 187 840); 63.07.00 apakšprogramma „Eiropas Sociālā fonda (ESF) īstenojamie projekti labklājības nozarē (2014.-2020.)” 2015. – 111 247; 2016. – 120 064; 2017. – 120 064; 2018. – 60 032 (Kopā – 411 407)
2.1.2. Patvēruma meklētāju, bēgļu, personu ar alternatīvo statusu,	2015.-2020.g	Kultūras ministrija,		Likumā par valsts budžetu kārtējam gadam paredzēto finanšu līdzekļu

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

DIENESTA VAJADZĪBĀM

nepilsoņu, reemigrantu un trešo valstu valstspiederīgo valsts valodas apguves nodrošināšana.	Izglītības un zinātnes ministrija, Sabiedrības integrācijas fonds	ietvaros: (SIF) 2015.-2016.gadam – 410 106; (SIF) Papildu nepieciešamais VB: 2016.-2020.gadam – 1 288 596
--	---	--

Priekšlikumi latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem

1. priekšlikums.

IZM atbilstoši savai kompetencei nodrošina latviešu valodas apguvi formālās izglītības procesā. Latvijas mazākumtautību izglītība, kas ir attīstījusies pakāpeniski un konsekventi, iesaistot apjomīgus Latvijas un ārvalstu līdzekļus, ciešā sadarbībā ar ārvalstu ekspertiem, nodrošina konkurētspējīgu latviešu valodas prasmes līmeni skolēniem, par ko liecina SKDS aptaujas 2014 dati: 97,6% aptaujāto vecumā no 18 līdz 24 gadiem novērtē savas latviešu valodas prasmes kā teicamas vai labas.

Visi jautājumi un priekšlikumi, kas saistīti ar mazākumtautību izglītības problēmu risinājumiem, tiek apspriesti IZM Konsultatīvajā padomē mazākumtautību izglītības jautājumos (turpmāk – konsultatīvā padome). Konsultatīvā padome ir 2001.gadā dibināta konsultatīva institūcija, kuras darbības mērķis ir atbalstīt dialogu starp izglītības politikas veidotājiem, īstenotājiem un sabiedrību, veicināt kvalitatīva izglītības procesa īstenošanu izglītības iestādēs. Konsultatīvās padomes darbā piedalās gan vecāku nevalstisko organizāciju pārstāvji, gan augstskolu mācībspēki, pētnieki, pašvaldību pārstāvji. Sēdēs un diskusijās tiek apspriesti mazākumtautību izglītības satura jautājumi, t.sk. izmaiņas mācību saturā, izglītības programmu izvēle, mācību literatūras nodrošinājums, jaunu tiesību aktu izstrāde.

Lai nodrošinātu iespēju kvalitatīvi apgūt latviešu valodu jau pirmsskolas izglītības posmā, IZM tika izveidota darba grupa "Pirmsskolas izglītības mācību satura pilnveides iespējas". Tā izstrādāja priekšlikumus mazākumtautību izglītības programmai latviešu valodas agrīnas apguves nodrošināšanai un izvērtēja pirmsskolas izglītības mācību satura pilnveides iespējas. Darba grupa izveidota, pamatojoties uz "Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam" noteikto, ka īpašs atbalsts tiks sniegts pirmsskolas izglītībai un metodikas un darba organizācijas modeļu izveidei darbam ar bērniem no 1,5 līdz 4 gadiem un no 5 gadiem.

Darba grupas izstrādātie priekšlikumi turpmāk izmantojami kā:

- 1) ierosinājumi izmaiņām mazākumtautību pirmsskolas izglītības **programmas paraugā un mācību satura programmās** (t.sk. kompetenču pieejā balstīta mācību satura izveidē);
- 2) metodisks atbalsts mazākumtautību pirmsskolas izglītības **pedagogiem** (mācību sasniegumu fiksēšana, vides veidošana un darba organizācija);
- 3) iestrādes mazākumtautību pirmsskolas izglītības iestāžu **mācību vides** pilnveidošanai un uzlabošanai, sekmīgai latviešu valodas apguvei.

Darba grupā bija iekļauti IZM, Valsts izglītības satura centra, Latviešu valodas aģentūras (turpmāk – LVA), Konsultatīvās padomes, Latvijas Pašvaldību savienības, biedrības "Latvijas Lielo pilsētu asociācija", Latvijas Privāto pirmsskolu biedrības, biedrības "Latvijas Privātskolu asociācija" un vairāku izglītības iestāžu pārstāvji. Darba grupas izstrādātie priekšlikumi tika apspriesti Konsultatīvās padomes sēdē 2015.gada 5. februārī.

2. priekšlikums.

Pilnveidojot pamatzglītības saturu, līdz ar 2014.gada 12.augustā apstiprinātajiem Ministru kabineta noteikumiem Nr.468 „Noteikumi par valsts pamatzglītības standartu,

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

~~DIENESTA-VAJADZĪBĀM~~

pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatzglītības programmu paraugiem” pamatzglītības mazākumtautību programmas paraugā noteiktas dažādas proporcijas mācību priekšmetu apguvei latviešu valodā un ir iekļauti četru modeļu mācību priekšmetu un mācību stundu plānu paraugi, kā arī noteikta iespēja īstenot izglītības iestādes izstrādātu mācību priekšmetu un mācību stundu plānu. Tā kā skolēni ir norādījuši, ka vide, kur lietot latviešu valodu, nereti ir nepietiekama, IZM iesaka skolām izvēlēties modeli, kuru paredzēts īstenot situācijās, kad skolēns ir pietiekami labi apguvis latviešu sarunvalodas prasmi, bet viņam nav latviešu valodas vides, kur šo prasmi pielietot. Tādējādi tiktu nodrošināta mērķtiecīga dzimtās un latviešu valodas izmantošana mācību priekšmetu satura apgūvē un abas šīs valodas skolēns prastu vienlīdz labi.

3.priekšlikums

IeM jautājumā par bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanu Latvijas iedzīvotājiem ir informējusi IZM, ka Ministru kabineta 2003.gada 29.aprīļa noteikumi Nr.240 “Iekšlietu ministrijas nolikums” neparedz IeM organizēt latviešu valodas apmācības kursus Latvijas iedzīvotājiem. Arī Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei (turpmāk – PMLP) kā IeM padotības iestādei atbilstoši 2006.gada 3.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.811 “Pilsonības un migrācijas pārvaldes nolikums” nav tiesību veikt latviešu valoda apmācības, bet, cita starpā, lai īstenotu savas funkcijas, ir uzdevums organizēt latviešu valodas prasmes pārbaudes materiālu izstrādi personām, kuras pretendē uz Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā, un nodrošināt nepieciešamo mācību palīg līdzekļu un metodisko līdzekļu sagatavošanu. Līdz ar to IeM var sniegt tikai rekomendējoša rakstura priekšlikumus attiecībā uz atbalstu latviešu valodas apmācību nodrošināšanu nodrošināšanai personām, kuras pretendē uz Latvijas pilsonības iegūšanu naturalizācijas kārtībā.

Izvērtējot valsts līdzšinējos pasākumus latviešu valodas apmācības nodrošināšanā minētajām personām, secināms, ka pašlaik nepilsoņiem latviešu valodas apmācība notiek atsevišķu starptautisko organizāciju projektu ietvaros. Nepastāv vienots valsts atbalsts un sistēma latviešu valodas apmācībai nepilsoņiem, kas plāno naturalizēties. Ievērojot minēto, IeM izsaka priekšlikumu uzsākt latviešu valodas apmācības personām, kuras vēlas naturalizēties, pēc tam, kad PMLP tiek iesniegts naturalizācijas iesniegums saskaņā ar Pilsonības likuma 17.panta pirmajā daļā noteikto. Tādējādi šādas apmācības būtu vairāk vērstas uz lietderīgu resursu izmantošanu attiecībā uz personām, kas patiešām ir izrādījušas vēlmi naturalizēties, kā arī pilnvērtīgāk nodrošinātu pilsonības iegūšanas procesu.

4.priekšlikums

Balstoties uz LVA veiktās aptaujas 2012 un LVA aptaujas 2014 datiem, secināms, ka respondenti, kuri vēlas papildināt savu valsts valodas prasmi, vēlētos pārsvarā mācīties valoduursos (2012.gadā – 66% to noteikti vai drīzāk darītu, 2014.gadā – 69% noteikti vai drīzāk izmantotu šādu iespēju). Respondentus interesē arī latviešu valodas mācīšanās privātsundās (46%), izmantojot mācību programmas internetā (42%) vai pašmācību grāmatas (40%). Savukārt aptaujātie nevēlētos izmantot pašmācību programmas audio vai CD formātā, kā arī mācību programmas televīzijā (2012.gadā – 58%, 2014.gadā – 61,2% to noteikti vai drīzāk nedarītu).

Ņemot vērā valodas situācijas analīzes datus un 2., 3., 4. un 5.tabulā ietverto informāciju par politikas plānošanas dokumentos plānotajiem bezmaksas latviešu valodas kursiem noteiktām mērķauditorijām, IZM uzskata, ka nav nepieciešamības kā prioritāru izvirzīt uzdevumu nodrošināt bezmaksas kursus televīzijā, taču pieaugušo neformālās izglītības jomā nepieciešams turpināt iesākto, piedāvājot sistēmisku atbalstu valsts valodas apguvei. Jāturpina iesāktais atbalsta sistēmas latviešu valodas apguves pieaugušajiem īstenošanā:

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~

- 1) nodrošinot mācību metodisko un mācību līdzekļu izstrādi; elektronisko mācību līdzekļu izstrādi un pieejamību arī augstākam B1, B2 un C1 prasmes līmenim, lai to varētu izmantot pašmācības nolūkos;
- 2) nodrošinot pieaugušo pedagogu tālākizglītību;
- 3) risinot valsts apmaksāto pieaugušo valsts valodas prasmes apguves kursu kvalitātes novērtēšanas jautājumus;
- 4) piedāvājot valodas pilnveides kursus noteiktām mērķgrupām, kurām valsts nodrošinātu bezmaksas kursus (piem., valsts valodas prasmju pilnveide profesionālajām vajadzībām pirmsskolas pedagogiem);
- 5) atbalstot valodas prasmju apguvi trešo valstu valstspiederīgajiem un citiem imigrantiem, kā arī repatriantiem un reemigrējušajām ģimenēm, kuras atgriežas Latvijā.

Lai sekmētu latviešu valodas apguves pieejamību, LVA ir izveidojusi mūsdienīgu latviešu valodas apguves vietni „Māci un mācies latviešu valodu”, kas pieejama kopš 2013.gada mājaslapas www.valoda.lv izveidotajā sadaļā. Vietnē izvietotas e-nodarbības, e-materiāli, audio materiāli, plašs materiālu klāsts pedagogiem, kā arī video materiāli, kas ir piemēroti arī raidīšanai televīzijā, ja tam būtu pieprasījums un atbilstošs finansējums.

Izglītības un zinātnes ministre

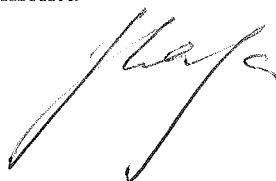
M.Seile

Vīza:

Valsts sekretāra vietniece –

Struktūrfondu un starptautisko finanšu instrumentu
departamenta direktore,

valsts sekretāra pienākumu izpildītāja

G.Arāja

15.05.2015.

2647

V.Ernstsone, 67047987,
vineta.ernstsone@izm.gov.lv

Z.Sneibe, 67047907,
zaiga.sneibe@izm.gov.lv

A.Pūķe 67047758,
alla.puke@izm.gov.lv

IZMInfo_150515; Informatīvais ziņojums “Par priekšlikumiem bezmaksas latviešu valodas apmācību nodrošināšanai Latvijas iedzīvotājiem, t.sk. televīzijā, kā arī pilsonības iegūšanas procesā”

~~DIENESTA VAJADZĪBĀM~~